

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

80. Primus in Sinas Lusitan. ingressus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

sim familiares habent mouetur; mittuntur sortes, momenta numerantur, obseruantur puncta situsque locorum bene augurata, tam puerilibus, & infinitis minutiis, vt mirum sit homines tam cordatos & ingeniosos tantum anilibus iis nugis infatuari potuisse: de inspectore omnium & Rectore, mentio nusquam vlla; ne cogitatio quidem consilij, & prouidentiae in inferiora: fortunae, fato, priuatae industriae, benignis influxibus certorum casuum omnia tribuantur.

His nihilominus multisque aliis Sinarum vitiis quibus dense progressus Euangelij praeccludunt, via vi spiritus diuini qua suos Christus operarios obarmat per quaeuis ardua fieri poterat, sylvaque illa immanium scelerum fulis vt olim caelo decinerari flammis, si patuisset ad illos aditus. At huic suarum rationum periculo praecauens caco-dæmon, Sinis metus iniecit imperij sui amore insano Zelotypos, odiisque aduersus externos insanabilibus incensos (maximè postquam Europa ingentibus animis, transuerso Oceano vltimè adijt Orientem) ne quo commercij aditu penetraret se vna Christi lex in regni viscera, & ab eius Ministris porrigeretur latius in gentem rationis admodum capacem: hinc leges in exteros barbarae, capitales poenae, sempiterni carceris ærumnae, si vel audax cupido, vel ineuitabilis tempestas in regni littus eos coniecerit. Persuasit Sinis, fidei sacrae hostis, inuituros regni possessionem extrarios, si vel pedem in illud mitterent, potissimum verò si religiones secum intulissent ab auitis & patriis diuersas; reuocauit iis memoriam cladum quas seruabant suis annalibus consignatas, vt si vellent eas cauere posteris, nouas sectas, etiam domesticas cauerent, quae regnum factionibus lacerassent, ipsisque Regibus creassent periculum; essentque grauius fauiturae si Magistros & Duces sectarentur extraneos, qui regnum ingressi, nationum suarum armis ingressum in illud pararent. Militabat his dæmonum artibus contemptus externorum, quos praese pingunt, habentque Sinæ vt monstrosas, & viles bestias.

Verum enim verò hæc tam Zelotypa odia, suspiciones tam lubricas, & contemptus aded probrosos peruenit Lusitanus, primusque ab Sinis in gratiam, post domum quoque admissus est; conciliator vtriusque, idem vtrunque qui amicitias vbique gentium sociat, & dissociat quærit, & famas. Ostendere se Lusitani ad eas insulas quæ Sinas ab ortu meridie cingunt, cum Gaulo Regio ad pugnam si opus; si fas ad commercia eximie instructo; explicuere Sinis pretiosam, & peregrinam gazam quam vexerant; aurumque numeratò censendum venalibus sericis quæ poscebant ad nauis integræ iustum onus, Hanc asfulgentium luctorum gratam lucem, retortis oculis non refugit Cechianensis ad ortum Mandarinus; nec ad austrum Cantonien-sis; gratulantur aduentum Lusitanis; modum excogitant quo regni legibus integris, compendiosam occasionem non corrumpant; decernunt externis fore liberum suas merces, & pecunias in urbem inferre; pernocta

80.
Primus in
Sinis Lus-
itan. ingres-
sus.

81.
Sancianum,
& Macao.

pernoctaturis tamen in sua nauī, & in ora regni anchoras missuris. Sic longinquē libatum negotium, & quot annis sensim familiarius prouectum, eō tandem perductum vt daretur iis portus, quo se à ventis illic furentibus tegerent; & solum vbi se quiete reficerent, suasque res in tuto deponerent, dumtaxat à continenti procul, modo hac, modo in aliis insulis, aut prorsus, aut prope desertis. Prima illarum è regione Iaponiæ Nimpi cornu, quod Liampus deinde à Lusitanis dictum; deinde ad australem plagam aliā atque aliā quibus Cantonienſis Prouinciæ limes prætenditur, atque inter has illa olim obscura, & ignota, nunc morte Xauerij, ac nomine nobilis Sancianum, vna ex tribus quas vocabulum Sanceu comprehendit, octana intra mare leuca; vmbriſ quidem amœna syluestrium arborum; sed montosa inculca, inhospita, proin apta quæ permitteretur Lusitanis, cum eius versus Macaum acumen in portum desinat, capacem, & placidum, quem eius obiecta faucibus exigua insula præstat à Tiphonum rabie securum. Illic sua obibant commercia Lusitani & turgioria sibi extra nauim ad nonnullam quietem ex virgultis, & fronde tenebant, quæ ventis post nundinas ad vela cientibus; læto incendio debebunt; grato Sinensibus fidelitatis, & modestiæ documento, quod tunc potissimum necessarium erat Lusitanis firmiori præsidio destitutis. Explorata enim aliquot iam annos illorum fides ad receptum promeruit insulam, milliariſ quinquaginta interiorem regno, nomine Hianſcianum, saxosam, asperam, desertam, Quanceo vrbe primaria Cantonienſis Prouinciæ leucas distitam triginta, ea in fauces fluminis quod Quanceam fertur, promotorium mittit milliariſ trium circuitu peninsulam faciens, isthmo tenui cum insula iunctum. Isthmum Sinæ ab ea transuerso muro distraxere, porta solum vnica peruio, eamque peninsulam Lusitanis dedere habitandam, suo quidem haud paulo impensius commodo quàm Lusitanorum, vt se Piratarum infestatione liberarent sua latrocinia perpetua subducentium in portum peninsulæ Lusitanis concessæ. Expeditionem Lusitani non modo in illos, sed reliquos etiam Prædones qui latè id mare percurſabant, libenter suscipiunt; verum hac lege, vt sibi liceret ab iis cauere, & munitiuncula extructa se portumque ab iis defendere. Quo impetrato fundare incipiunt illam hoc æuo cebratissimam Macaum, urbem, arcem, emporium locupletissimum vltimi Orientis; expectandis in Japoniam, Philippinas, Molucam, Cocincinam, Tunchinum, Cambaiam item, Sianum, & Malacam ventis, fidam, & commodam stationem vox Macag detrita (vt reliquæ tam longo itinere aduenæ in Europam voces, Amagao profertri debuit, quod in eo portu; Gao nuncupato, idolum Amacoleretur. Dei quidem vrbs cum fundaretur vocata est, vsus vetustam Macao appellationem sapientibus inuitis retinuit; ipsa nec ambitu valdè ampla, nec ciuibus frequens, sola se ostentat mercaturæ longinquæ opportunitate, ac securitate, nam arce inexpugnabili fulcitur: vadolum